

PRÓBA OCENY ROZWOJU BUHAJÓW
RAS CHAROLAIS, NIZINNEJ CZARNO-BIAŁEJ
I NIZINNEJ CZERWONO-BIAŁEJ W ZAKŁADACH UNASIENIANIA
ZWIERZĄT

Jan P. Skulmowski, Jerzy Goszczyński

Zakład Doświadczalny PAN, Popielno

Coraz większą rolę w uzyskiwaniu mieszańców towarowych odgrywają buhaje charolais. Mieszańce uzyskane po tych buhajach odznaczają się dobrymi przyrostami, posiadają słabo przetłuszczone mięso. Dlatego też zauważyć można stale zwiększające się zainteresowanie rynku oraz producentów tymi zwierzętami.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rolnictwa kryciem towarowym objętych jest obecnie tylko 3% krów i używa się do tego celu około 127 buhajów charolais stacjonujących w Zakładach Unasieniania. W latach 1975-1977 planuje się objęcie unasienianiem buhajów ras mięsnych 10-14% pogłowia krów co stanowić będzie około 640-750 tys. sztuk. W tym celu konieczne jest zwiększenie liczby buhajów o 87-115 sztuk. Potrzeba zakupu tyłu buhajów zarówno z importu, jak i hodowli krajowej zmusza do przesłedzenia kształtu aktualnego wykorzystania buhajów w Zakładach Unasieniania. Równocześnie konieczne wydaje się porównanie wzrostu i rozwoju buhajów charolais „importów” i krajowych między sobą oraz porównanie ich z buhajami ras ncb i nczb. Można bowiem przypuszczać, że buhaje charolais zakupione we Francji, a wytypowane do zakupu na podstawie ich ciężaru w danym wieku reprezentują wcześniej dojrzewający typ bydła. Dotychczas nie jest bowiem wyjaśnione czy buhaje rasy charolais odchowane w Polsce, objęte umiarkowaną selekcją podobnie jak materiał mateczny, będą jako dorosłe słabsze czy też podobne do importowanych.

Materiał opracowano na podstawie ankiet nadesłanych przez poszczególne PZUZ z terenu kraju. W ankietach tych uwzględniono ciężar, wymiary ciała, jakość i wykorzystanie nasienia oraz opinie hodowców o wytypowanych buhajach oraz ich potomstwie. Opinie te interesowały nas

Tabela 1

Ciężary buhajów stacjonujących w PZUZ

Rasa	Wiek													
	1 rok		1,5 roku		2 lata		3 lata		4 lata		5 lat		6 lat	
	liczba	kg	liczba	kg	liczba	kg	liczba	kg	liczba	kg	liczba	kg	liczba	kg
Charolais	—	—	57	577,9	85	723,8	80	885,6	44	983,3	29	1033,1	15	1052,9
w tym:	—	—	17	612,8	28	733,8	27	891,4	13	995,2	6	1027,7	3	1071,0
importy krajowe	88	464,9	40	563,0	57	722,4	53	882,6	31	978,3	23	1034,5	12	1048,4
Nizinna czarno-biała	62	452,8	201	538,7	226	663,9	166	820,7	104	913,1	58	968,3	26	959,4
Nizinna czerwono-biała	6	461,2	16	553,9	25	662,6	29	825,8	21	907,8	13	956,9	—	—

szczególnie w odniesieniu do charolais. Na każdego buhaja rasy charolais przypadało 4-6 buhajów rasy ncb bądź nczb będących w podobnym wieku.

W tabeli 1 przedstawiono wyniki dotyczące ciężaru omawianych zwierząt w wieku 1, 1,5, 2, 3, 4, 5 i 6 lat. Buhaje charolais pochodzące z importu były w każdym z poszczególnych okresów rozwoju nieco cięższe niż krajowe. W wieku 1 roku różnica ta wynosiła 50 kg, w wieku 2 lat 11 kg, 3 lat 9 kg i 4 lat 17 kg. Należy tu zwrócić uwagę na fakt zmniejszania się różnicy w ciężarze w miarę upływu wieku. W wieku 5 lat buhaje krajowe osiągnęły nawet większy ciężar niż „importy” — różnica ta wynosiła około 7 kg.

Następnym zagadnieniem było porównanie wzrostu buhajów charolais ze wzrostem buhajów ncb i nczb. W początkowych okresach, tzn. w wieku 1 i 1,5 roku buhaje nczb niewiele różniły się ciężarem od buhajów charolais, odpowiednio 4 i 24 kg. Ciężary buhajów rasy ncb były niższe niż charolais. Różnice te wynosiły 12 kg w wieku 1 roku i wzrastały z wiekiem osiągając u 6-letnich buhajów 90 kg.

Średnie roczne przyrosty ciężarów w kg dla buhajów badanych ras wynosiły:

między	charolais	ncb	nczb
1 a 2 rokiem	258	211	200
2 a 3 rokiem	162	157	163
3 a 4 rokiem	98	92	82
4 a 5 rokiem	50	55	51
5 a 6 rokiem	20	-9	—

Dane dotyczące wykorzystania buhajów przez Zakłady Unasieniania są obecnie w trakcie opracowywania. Z pobieżnej oceny tych danych wydaje się, że buhaje charolais są wykorzystywane w niedostatecznym stopniu, jakkolwiek jakość nasienia oraz liczba krów nie powtarzających po unasienieniu charolaisami nie odbiega od tych samych parametrów dla buhajów ncb i nczb.

Ян П. Скульмовски, Ежи Гоциньски

ПОПЫТКА ОЦЕНКИ РАЗВИТИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ БЫКОВ ПОРОД
ШАРОЛЕ, НИЗИННОЙ ЧЕРНО-ПЕСТРОЙ И КРАСНО-ПЕСТРОЙ,
СОДЕРЖИМЫХ В СТАНЦИЯХ ИСКУССТВЕННОГО
ОСЕМЕНЕНИЯ ЖИВОТНЫХ

Резюме

Сравнивали рост и развитие импортных быков шароле с быками этой породы разведенными в Польше, а также быков местных пород (низинной черно-пестрой) с быками шароле.

Установлено, что быки шароле обеих исследуемых групп не показывали различий в весе в зрелом возрасте. Вес быков местных пород с каждым следующим годом жизни был ниже, чем быков шароле. Годовые привесы быков шароле были, как правило, выше, чем быков местных пород.

Jan P. Skulmowski, Jerzy Goszczyński

AN ATTEMPT OF THE GROWTH AND UTILITY ESTIMATION OF CHAROLAIS,
LOWLAND BLACK-PIED AND RED-PIED BULLS KEPT AT THE ARTIFICIAL
INSEMINATION STATIONS

S u m m a r y

Growth and development of the imported charolais bulls were compared with those of inland charolais bulls and the inland lowland black-pied and red-pied bulls — with charolais bulls.

It has been proved that the bulls of either group observed did not show any weight differences at an adult age. Weights of the lowland black-pied and red-pied bulls were lower with each subsequent life year than those of charolais. Annual weight gains of the charolais bulls were, as a rule, higher than those of inland bulls.